

”כבודו במקומו מונח”

גב' זהבה דוידוב

גב' זהבה דוידוב, יו"ר ועדת האתיקה של הפיזיותרפיסטים בישראל
ראש היחידה ללימודים קליניים ומרצה בחוג לפיזיותרפיה, אוניברסיטת חיפה

הקדמה: דילמה אתית מוגדרת כסיטואציה שיש בה הצדקות מוסריות הנוגדות זו את זו, ויש קושי להחליט מה החלופה הנכונה יותר.¹ במדור מתחדש זה נציג בכל גיליון דילמה אתית אשר עשויה לעלות במהלך עבודתו של הפיזיותרפיסט. בגיליון העוקב נציג דיון אשר ינתח את החלופות לפתרון הדילמה והמלצות לדרכי פעולה המבוססים על הקוד האתי של הפיזיותרפיה בישראל. מטרת המדור היא לשפר את יכולת הפיזיותרפיסטים לזהות דילמות אתיות בהם הם נתקלים במהלך עבודתם ולתת הכוונה כיצד ניתן להתמודד עמם, תוך שימוש במונחים אתיים. נשמח אם הדילמות שיועלו במדור יביאו לדיון מעמיק ומלבן בין עמיתים. על מנת להבהיר כיצד ניתן להתמודד עם הדילמות. מומלץ לעיין בקוד האתי של הפיזיותרפיסטים בישראל ובניירות העמדה של ועדת האתיקה אשר נמצאים באתר העמותה תחת לשונית "וועדת אתיקה" <http://www.ipts.org.il/?CategoryID=247>. המקרים מבוססים על סיטואציות אמיתיות אשר התרחשו לפיזיותרפיסטים / מדריכים קליניים / סטודנטים לפיזיותרפיה בעבודתם היום-יומית. תודתי נתונה לכל העמיתים אשר שיתפו אותי בדילמות האתיות עמם נאלצו להתמודד, כדי שנוכל כולנו ללמוד מהניסיון שלהם.

אם לא תקום עכשיו לתרגל הליכה עמי, אני לא אחזור אליך מאוחר יותר". בנוסף, חיים שם לב שלעתים היא אינה מקפידה לסגור את וילון התא בזמן הטיפול או אינה מקפידה לכסות את המטופל בשעת ביצוע התרגילים כך שגופו הערום חשוף לעיני יתר השוהים בחדר.

חיים מרגיש שההתנהגות של דניאלה אינה מכבדת את המטופלים ואף נותנת שם רע למקצוע הפיזיותרפיה. עם זאת הוא מודאג מאוד שלדיווח על התנהגותה יהיו השלכות קשות על המשך עבודתו במקום. זאת במיוחד לאור העובדה שנראה לו שגם פיזיותרפיסטים אחרים במחלקה עדים להתנהגותה המדאגה, ולא אומרים דבר.

הדילמה של חיים: האם לדבר עם דניאלה על התנהגותה, האם לדווח למישהו עם סמכות או האם לא לומר דבר.
מה אתם הייתם עושים? מדוע?

הערכים והנושאים האתיים העולים בדילמה:

כבוד המטופל, אמירת אמת, אחריות חברתית, יושרה אישית ומקצועית, עשיית הטוב ואי גרימת נזק, קולגיאליות / רעות (נאמנות לעמיתים), לא להיות מלשין "whistleblower"

תיאור מקרה "כבודו במקומו מונח" מקום התרחשות: בית חולים כללי, מחלקה אורתופדית

חיים, פיזיותרפיסט צעיר, אשר סיים לימודיו לפני ששה חודשים, התחיל לעבוד לפני חודש בבית חולים כללי במחלקה האורתופדית. הוא נהנה מהעבודה ומרגיש שהוא מתחיל להשתלב בצוות הפיזיותרפיסטים של בית החולים. הוא מאוד מרוצה שמצא מקום עבודה קרוב לביתו עם שעות עבודה נוחות המתאימות לו. בנוסף, הוא חש שהוא לומד הרבה מדניאלה, פיזיותרפיסטית וותיקה, אחראית הפיזיותרפיה במחלקה האורתופדית. דניאלה דואגת לא להעמיס עליו עבודה רבה מדי, מקפידה לשוחח עמו על מקרים חדשים לוודא שהוא יודע כיצד להתמודד אתם, מציגה בפניו מקרים מורכבים בהם היא מטפלת, ומשתפת אותו בהחלטותיה המקצועיות. כמו כן, דאגה לצרף אותו לביקורי רופאים המתקיימים פעמיים בשבוע כדי להעמיק את הידע שלו.

יחד עם זאת, חיים מוטרד מהתנהגותה כלפי מטופלים לאור כמה אירועים בהם היה נוכח. למשל, הוא שמע מספר פעמים את דניאלה צועקת על מטופלים, ומדברת אליהם בצורה שלטעמו בוטה: "בטח שאתה לא משתפר, אתה עסוק בכאבים שלך ולא מבצע את התרגילים!", "איני לי זמן לשטויות שלך,

1. Gabard, Donald, Martin, Mike, Physical Therapy Ethics, Philadelphia : F.A. Davis Co., 2011, Second edition